

УДК 796.011.3-053.5
DOI <https://doi.org/10.26661/2663-5925-2022-2-02>

ОСОБЛИВОСТІ СПРЯМОВАНОСТІ УЧНІВ НА ЗАНЯТТЯ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ І СПОРТОМ

Дорофєєва Т. І.

*кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент,
доцент кафедри зимових видів спорту, велоспорту та туризму
Харківська державна академія фізичної культури і спорту
вул. Клочківська, 99, Харків, Україна
orcid.org/0000-0001-9025-5645
dti16071981@gmail.com*

Ключові слова: *учні старших класів, дорослі мешканці, опитування, фізична культура і спорт, територіальні громади.*

Дослідження проведене у 8 громадах Дніпропетровської, Запорізької та Харківської областей. Залучено 1089 осіб (674 учні та 415 дорослих). На підставі обробки отриманих відповідей розкрито особливості уявлень учнів громад про вплив факторів на участь у заняттях фізичною культурою і спортом у позанавчальний час. Під час надання відповіді на запитання «На Вашу участь у заняттях фізичною культурою і спортом у позанавчальний час впливають...» учні вибирали переважно варіант «обмеженість часу, яка пов'язана з навчанням у школі» (у всіх громадах). Відповіді на інші запитання не відрізнялися одноставністю, тому інші виділені фактори мають у цих громадах різний вплив. До першої четвірки побажань із приводу того, до якої спортивної секції дорослі віддали би дитину, потрапили плавання, волейбол, футбол і настільний теніс. Як бажані види спорту, до секцій із яких дорослі віддали би дітей, також вибирали художню гімнастику, спортивну гімнастику та танці. Лідером вибору респондентів стало плавання. Аутсайдером є гандбол. Провідною відповіддю на запитання «Що, на Вашу думку, найбільше заважає поширенню занять фізичною культурою і спортом серед дітей та молоді у Вашій територіальній громаді?» респонденти всіх громад найчастіше вибирали варіанти «немає відповідних умов для занять фізичною культурою і спортом» (44,4%), «не досить коштів, що виділяє громада на розвиток фізичної культури і спорту» (16,1%), «немає інтересу до занять спортом у дітей і молоді» (15,3%) та «не знаю» (9,9%). Опитування учнів шкіл дає можливість узагальнити, що переважними видами діяльності, які пов'язані зі спортом та фізичною культурою, для респондентів є активні, не споглядальні, про що свідчать варіанти відповідей «грати у спортивні ігри», «відвідувати спортивні змагання», «займатися у спортивній секції», «брати участь у спортивних змаганнях». Отже, молодь більше спрямована на активну участь у спортивних заходах, ніж на їх пасивне сприйняття.

PECULIARITIES OF STUDENTS' FOCUS ON PHYSICAL CULTURE AND SPORTS

Dorofieieva T. I.

*Candidate of Sciences in Physical Education and Sports, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Winter Sports, Cycling and Tourism
Kharkiv State Academy of Physical Culture and Sports
Klochkivska str., 99, Kharkiv, Ukraine
orcid.org/0000-0001-9025-5645
dti16071981@gmail.com*

Key words: *high school students, adults, surveys, physical culture and sports, local communities.*

The study was conducted in 8 communities of Dnipropetrovsk, Zaporizhzhia and Kharkiv regions. 1089 people were involved (674 students and 415 adults). On the basis of processing of the received answers features of representations of pupils of communities about influence of factors on participation in occupations by physical culture and sports in out-of-school time are opened. In answering the question “Your participation in physical education and sports outside of school hours is affected...”, students mainly chose “limited time associated with schooling” (in all communities). The answers to other questions were not unanimous, so other highlighted factors have different influences in these communities. The first four wishes about which sports section adults would send their children to include swimming, volleyball, football and table tennis. Rhythmic gymnastics, gymnastics and dance were also chosen as desirable sports for which adults would also give children. The leader in the choice of respondents was swimming. Handball is an outsider. The leading answer to the question “What do you think most hinders the spread of physical education and sports among children and youth in your local community” respondents from all communities more often chose “no suitable conditions for physical education and sports” (44,4%), “insufficient funds allocated by the community for the development of physical culture and sports” (16,1%), “there is no interest in sports for children and youth” (15,3%) and “I do not know” (9,9%). The survey of school students provides an opportunity to summarize: the main activities related to sports and physical education for respondents are active, non-contemplative: “play sports”, “attend sports”, “engage in sports”, “participate in sports competitions”. Thus, young people are more focused on active participation in sports events than on their passive perception.

Постановка проблеми. Утворення 1469 територіальних громад в областях України визначило ситуацію, коли громади стали тими об'єднаннями, де й мають відбуватися процеси залучення дітей та молоді до фізичної культури і спорту.

Науковці зверталися до особливостей регіонального управління фізичною культурою і спортом (Н. Власова [4]), порівняльного аналізу фізичного розвитку й функціонального стану серцево-судинної і дихальної систем школярів із сільської місцевості та міста (Я. Галан [5]), проблеми розвитку фізичної культури і спорту в сільській місцевості (О. Гладир та А. Мицик [6]). Також дослідженню були піддані вимоги до системи контролю якості надання населенню фізкультурно-спортивних послуг (Т. Дорофєєва [7]), тема опитування як важливий аспект у залученні населення громад до занять фізичною культурою і спортом (Т. Дорофєєва [8]), проблеми залучення молоді громад до занять спортом з урахуванням наявних переваг особи (Т. Дорофєєва [9; 10]) та інші питання.

Крім того, науковці приділяли значну увагу менеджменту якості публічного управління в органах місцевого самоврядування (Т. Бортницький, Я. Біттєль, П. Ментельський [1]; О. Бортнік, С. Квітка, Т. Маматова, С. Серьогін [2]; О. Босак [3]), що має поширюватися також на вдосконалення управління розвитком фізичної культури і спорту.

Однак поза увагою дослідників залишалися чинники впливу на заняття фізичною культурою

і спортом в умовах територіальних громад, особливості впливу різноманітних чинників на учнів шкіл в умовах різних громад областей України. Не зверталася увага також на врахування побажань батьків щодо занять їхніх дітей.

Мета статті – встановити чинники, що впливають на заняття школярів старших класів територіальних громад фізичною культурою і спортом, навести переваги в таких заняттях та фактори, які впливають на залучення школярів до цих занять.

Виклад основного матеріалу дослідження. Щодо організації проведеного дослідження зазначимо, що вивчалися уявлення учнів старших класів і дорослих мешканців 8 об'єднаних територіальних громад (далі – ОТГ) Дніпропетровської (Слобожанської ОТГ), Запорізької (Енергодарської ОТГ, Степногірської ОТГ, Дніпрорудненської ОТГ, Великобілозерської ОТГ, Малобілозерської ОТГ, Василівської ОТГ) та Харківської (Циркунівської ОТГ) областей загальною чисельністю 1089 осіб (674 учні та 415 дорослих).

Увага в нашому дослідженні була приділена насамперед встановленню впливу наявних різноманітних факторів на заняття фізичною культурою і спортом у позанавчальний час шляхом надання відповідей на запитання «На Вашу участь у заняттях фізичною культурою і спортом у позанавчальний час впливають...», для якого запропоновані такі варіанти: «обмеженість часу, яка пов'язана з навчанням у школі», «виконання значного обсягу домашніх завдань із різних предметів», «немає

відповідних умов для занять фізичною культурою і спортом, насамперед відсутність належної спортивної бази (стадіону, басейну, сучасного спортивного залу, спортивного майданчика тощо), які були би розташовані недалеко», «немає ДЮСШ або спортивного клубу в нашому населеному пункті», «не маю інтересу до занять», «не знаю».

Результати дослідження особливостей уявлень учнів громад трьох областей України про вплив різних факторів на їхню участь у заняттях фізичною культурою і спортом у позанавчальний час представлені в табл. 1.

Аналіз даних, які наведені в табл. 1, дає можливість узагальнити, що під час надання відповіді на запитання «На Вашу участь у заняттях фізичною культурою і спортом у позанавчальний час впливають...» учні вибирали переважно варіант «обмеженість часу, яка пов'язана з навчанням у школі» (у всіх громадах).

Відповіді на інші запитання не відрізнялися подібною однотайністю, тому можна зазначити, що інші виділені фактори мають у цих громадах різний вплив.

Результати дослідження особливостей уявлень дорослих респондентів територіальних громад, а саме учителів шкіл, щодо бажаності існування в їхніх громадах тих чи інших спортивних секцій представлені в табл. 2.

Аналіз даних, які наведені в табл. 2, дає можливість констатувати, що до першої четвірки побажань із приводу того, до якої спортивної секції дорослі віддали би дитину, потрапили плавання, волейбол, футбол, настільний теніс.

Як бажані види спорту, до секцій із яких дорослі віддали би своїх дітей, респонденти вибирали також художню гімнастику, спортивну гімнастику та танці. Лідером вибору респондентів стало плавання. Аутсайдером є гандбол, цей вид спорту вибирали найменшу кількість разів навіть у громадах Запорізької області, хоча в цій області є давні, сталі традиції розвитку зазначеного олімпійського виду спорту.

І хоча на цей час в обстежених громадах плавальних басейнів немає, очевидно, що у процесі визначення стратегії розвитку спорту в цих громадах їх керівництво має взяти до уваги питання будівництва плавальних басейнів.

Результати дослідження особливостей уявлень дорослих респондентів щодо факторів, які заважають поширенню занять фізичною культурою і спортом серед дітей та молоді, представлені в табл. 3.

Аналіз даних, які наведені в табл. 3, дає можливість зробити певні висновки. Провідною відповіддю на запитання «Що, на Вашу думку, найбільше заважає поширенню занять фізичною культурою і спортом серед дітей та молоді у Вашій територіальній громаді?» респонденти всіх громад однотайно вибирають «немає відповідних умов для занять фізичною культурою і спортом» (44,4%), на другому місці – «не досить коштів, що виділяє громада на розвиток фізичної культури і спорту» (16,1%), на третьому – «немає інтересу до занять спортом у дітей і молоді» (15,3%), а на четвертому опинилася відповідь «не знаю» (9,9%).

Таблиця 1

Результати дослідження особливостей уявлень учнів громад про вплив різноманітних факторів на участь у заняттях фізичною культурою і спортом у позанавчальний час

Територіальні громади	На Вашу участь у заняттях фізичною культурою і спортом у позанавчальний час впливають					
	обмеженість часу, яка пов'язана з навчанням у школі	виконання значного обсягу домашніх завдань із різних предметів	немає відповідних умов для занять фізичною культурою і спортом, насамперед відсутність належної спортивної бази (стадіону, басейну, сучасного спортивного залу, спортивного майданчика тощо), які були би розташовані недалеко	немає ДЮСШ або спортивного клубу в нашому населеному пункті	не маю інтересу до занять	не знаю
Слобожанська	39,61%	13,53%	16,43%	4,35%	12,08%	13,04%
Енергодарська	39,29%	28,57%	2,38%	2,38%	4,76%	26,19%
Степногірська	25,00%	10,41%	33,33%	16,67%	4,17%	10,00%
Дніпрорудненська	47,87%	18,09%	10,64%	3,19%	3,19%	14,89%
Василівська	40,00%	22,50%	17,50%	0,00%	2,50%	17,50%
Великобілозерська	45,24%	21,43%	2,38%	4,76%	14,29%	7,14%
Малобілозерська	30,91%	18,18%	9,09%	16,36%	3,64%	20,00%
Циркунівська	27,72%	27,72%	9,90%	7,92%	2,97%	23,76%

Результати дослідження особливостей уявлень дорослих респондентів стосовно бажаності існування тих чи інших спортивних секцій в ОТГ

Загальний ранг	Якби у Вас була можливість вибрати спортивну секцію для Вашої дитини, Ви більш охоче віддали би її в секцію такого виду спорту	Загальна кількість (%)	Територіальна громада															
			Слобожанська		Енергодарська		Степногірська		Дніпрорудненська		Василівська		Великобілозерська		Малобілозерська		Циркунівська	
			%	R	%	R	%	R	%	R	%	R	%	R	%	R	%	R
1	плавання	56,2	61,0	1	60,0	1	38,5	3	59,0	1	50,9	1	56,6	2,5	45,7	1	28,6	5
2	волейбол	34,5	26,7	4	50,0	2	46,2	2	44,3	2	30,9	3	56,6	2,5	37,1	3	28,6	5
3	футбол	28,1	27,8	2,5	30,0	4,5	61,5	1	18,0	6	14,6	8	68,8	1	42,9	2	7,1	9,5
4	настільний теніс	24,7	27,8	2,5	6,7	9	15,4	7,5	21,3	3,5	23,6	5	31,3	4	25,7	4	35,7	2,5
5	легка атлетика	23,5	21,9	6	30,0	4,5	30,8	4,5	19,7	5	34,6	2	18,8	6,5	20,0	5	7,1	9,5
6	туризм	20,8	20,8	7	16,7	7	7,7	10	21,3	3,5	29,1	4	25,0	5	17,1	6	7,1	9,5
7	баскетбол	20,3	22,9	5	36,7	3	30,8	4,5	11,9	7,5	16,7	6	0,00	10	11,4	9	35,7	2,5
8	східні єдиноборства	13,9	16,5	8	20,0	6	7,7	10	6,6	9,5	14,6	8	18,8	6,5	11,4	9	7,1	9,5
9	бокс	12	13,9	9	13,3	8	15,4	7,5	6,6	9,5	5,5	11	0,00	10	11,4	9	42,9	1
10	боротьба	11,5	10,2	10	6,7	10	23,1	6	11,5	7,5	14,6	8	0,00	10	14,3	7	21,4	7
11	веслування на байдарці	4,9	4,3	11	0,0	12	7,7	10	4,9	11	12,7	10	0,00	10	2,9	11,5	0,00	12
12	гандбол	2,9	2,7	12	3,3	11	0,0	12	1,6	12	0,0	12	0,00	10	2,9	11,5	28,6	5
13	якщо інше, впишіть тут своєю рукою, що саме																	
14	не віддав би в жодну спортивну секцію																	

Результати дослідження особливостей спрямованості учнів на заняття фізичною культурою і спортом подані в табл. 4.

Аналіз даних, які наведені в табл. 4, дає можливість констатувати: переважними видами діяльності, які пов'язані зі спортом та фізкультурою, для респондентів є активні, не споглядальні види діяльності. Про це свідчать вибрані варіанти відповідей: «грати у спортивні ігри», «відвідувати спортивні змагання», «займатися у спортивній секції», «брати участь у спортивних змаганнях». Таким чином, молодь більше спрямована на активну участь у спортивних заходах, ніж на пасивне, споглядальне сприйняття спортивної діяльності.

Висновки та перспективи подальших розробок. Результати проведеного дослідження

підтверджують, що в населення кожної з громад (як в учнів, так і в дорослих) помітні переваги щодо занять школярів різними видами спорту. Відповідно, перед розробленням стратегії, програм і планів розвитку фізичної культури та спорту в кожній територіальній громаді необхідно ретельно вивчати наявні ускладнення й уподобання її мешканців. Адже розвиток фізичної культури у громадах має спрямовуватися саме на покращення надавання населенню бажаних послуг.

Перспектива наступних наукових пошуків визначається необхідністю розв'язання проблеми використання результатів опитування мешканців громад різних вікових і соціальних груп у розробленні стратегії, програм та планів розвитку фізичної культури і спорту.

Таблиця 3

**Результати дослідження уявлень дорослих респондентів стосовно факторів,
які заважають поширенню занять фізичною культурою і спортом**

Загальний ранг відповідей на запитання	Що, на Вашу думку, найбільше заважає поширенню занять фізичною культурою і спортом серед дітей та молоді у Вашій територіальній громаді?	Загальна кількість (%)	Територіальні громади															
			Слобожанська		Енергодарська		Степногірська		Дніпрорудненська		Василівська		Великобілозерська		Малобілозерська		Циркунівська	
			%	R	%	R	%	R	%	R	%	R	%	R	%	R	%	R
1	немає відповідних умов для занять фізичною культурою і спортом	44,4	42,8	1	31,0	2	76,9	1	42,4	1	44,4	1	53,3	1	51,4	1	50,0	1
2	не досить коштів, що виділяє громада на розвиток фізичної культури і спорту	16,1	8,6	4	34,5	1	7,7	3	28,8	2	18,5	2	33,3	2	11,4	2,5	14,3	3
3	немає інтересу до занять спортом у дітей і молоді	15,3	17,2	2	27,6	3	0,07	6	8,5	4	14,8	4	6,7	3,5	8,6	5	21,4	2
4	не знаю	9,9	15,6	3	6,97	4	0,07	6	0,04	6,5	5,6	5	0,0	6	0,0	7	7,1	4,5
5	слабка організація фізкультурно-спортивної роботи у громаді	6,7	5,4	5	0,04	6	7,7	3	3,4	5	16,7	3	6,7	3,5	8,6	5	0,0	6,5
6	нестача кваліфікованих фахівців із фізичної культури і спорту	3,9	3,8	7	0,0	6	7,7	3	0,0	6,5	1,9	6,5	0,0	6	11,4	2,5	7,1	4,5
7	відсутність відповідних спортивних структур (ДЮСШ, спортивних клубів)	3,2	4,8	6	0,0	6	0,0	6	11,9	3	1,9	6,5	0,0	6	8,6	5	0,0	6,5

**Результати дослідження особливостей спрямованості учнів
на заняття фізичною культурою і спортом**

Загальний ранг	Чи подобається Вам...	Загальна кількість (%)	Територіальні громади															
			Слобожанська		Енергодарська		Степногірська		Дніпрорудненська		Василівська		Великоблгородська		Малоблгородська		Циркунівська	
			%	R	%	R	%	R	%	R	%	R	%	R	%	R	%	R
1	грати у спортивні ігри	82,3	78,7	1	89,39	1	88,0	1	85,3	1	72,5	1	78,6	1	89,1	1	83,2	1
2	відвідувати спортивні змагання	69,6	68,1	2	66,7	4	68,0	3	73,7	2,5	50,0	3	71,4	2	78,2	2	74,3	3
3	займатися в будь-якій спортивній секції	68,8	67,6	3	77,4	2	74,0	2	73,7	2,5	35,0	5,5	64,3	3,5	69,1	4	72,3	4
4	брати особисту участь у спортивних змаганнях	62,8	53,1	4	70,2	3	60,0	4	69,5	4	55,0	2	64,3	3,5	72,7	3	68,3	6
5	дивитися спортивні телепередачі	47,6	41,1	5	45,2	6	44,0	5	45,3	5	35,0	5	50,0	5	43,6	5,5	73,3	5
6	переглядати блоги видатних спортсменів, отримувати іншу інформацію про їх діяльність з Інтернету	45,8	38,2	6	47,6	5	38,0		44,2	6	38,0	4	40,5	6	41,8	7	77,2	2
7	отримувати новинні повідомлення про спорт і спортсменів	40,8	37,7	7	38,1	7	26,0		37,9	7	27,5	6	33,3	7	43,6	5,5	63,8	7
8	читати спортивні журнали, книги про спорт, про видатних спортсменів	25,1	20,8	8	28,6	8	14,0		17,9	8	14,0	7	23,8	8	20,0	8	48,5	8

ЛІТЕРАТУРА

1. Бортницький Т., Биттель Я., Ментельський П. Самоуправление как путь к благополучию. Польский опыт децентрализации власти / пер. с польск. С. Мойсова, Т. Мойсовой. Варшава : Terra Humana ; Львов : Товариство Лева, 2015. 105 с. URL: http://decentralizationnow.eu/old/ru/images/materialy/PODRECZNIK_INTERNET_ru.pdf
2. Менеджмент якості в органах місцевого самоврядування (методологічний збірник) : монографія / О. Бортник, С. Квітка, Т. Маматова, С. Серьогін ; за заг. ред. С. Серьогіна. Дніпропетровськ : Грані, 2015. 140 с.
3. Босак О. Публічне управління як нова модель управління у державному секторі. *Державне управління: теорія та практика*. 2010. № 2. URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej12/txts/10bozuds.pdf>
4. Власова Н. Регіональна специфіка соціального управління фізичною культурою і спортом (на прикладі Запорізької області) : дис. ... канд. соціол. наук : 22.00.04. Запоріжжя, 2019. 221 с.
5. Галан Я. Порівняльний аналіз фізичного розвитку та функціонального стану серцево-судинної і дихальної систем школярів 13–14 років із сільської місцевості й міста. *Фізична активність, здоров'я і спорт*. 2014. № 3(17). С. 19–26.
6. Гладир О., Мицик А. Проблеми розвитку фізичної культури та спорту у сільській місцевості. *Перспективи розвитку сучасної науки* : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 7–8 травня 2015 р. Київ, 2015. С. 174–178.

7. Дорофеєва Т. Вимоги до системи контролю якості надання населенню фізкультурно-спортивних послуг. *Interdisciplinary research: scientific horizons and perspectives* : collection of scientific papers “SCIENTIA” with Proceedings of the I International scientific and theoretical conference, Vilnius (Republic of Lithuania), March 12, 2021. Vilnius : European Scientific Platform, 2021. Vol. 3. P. 86–96.
8. Дорофеєва Т. Опитування як важливий аспект у залученні населення громад до занять фізичною культурою і спортом. *Scientific Horizon in The Context of Social Crises* : Proceedings of the 8th International Scientific and Practical Conference, Tokyo (Japan), April 11–12, 2021. Tokyo : Otsuki Press, 2021. P. 651–661.
9. Дорофеєва Т. Проблема залучення молоді громад до занять спортом з урахуванням наявних переваг особи. *Здоров'я, фізичне виховання і спорт: перспективи та кращі практики* : матеріали III Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції, м. Київ, 12–13 травня 2021 р. / за заг. ред. О. Ярмолюк. Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2021. С. 47–52.
10. Dorofieieva T. Risks and procedures of a quality management system implementation of physical culture and sports services in the communities. *Physical Education, Sport and Health Culture in Modern Society*. 2021. № 1(53). P. 12–18. DOI: 10.29038/2220-7481-2021-01-12-18

REFERENCES

1. Bortnitskiy, T., Bittel', Ya., Mentel'skiy, P. (2015). Samoupravlenie kak put' k blagopoluchiyu. Pol'skiy opyt detsentralizatsii vlasti [Self-government as a path to well-being. Polish experience of power decentralization], transl. from Polish S. Moysov, T. Moysova. Warsaw : Terra Humana ; Lviv : Tovarystvo Leva, 105 p. Retrieved from: http://decentralizationnow.eu/old/ru/images/materialy/PODRECZNIK_INTERNET_ru.pdf (in Russian).
2. Serohin, S. (ed.) (2015). Menedzhment yakosti v orhanakh mistsevoho samovriaduvannia (metodolohichniy zbirnyk) : monohrafiia [Quality management in local self-government bodies (methodological collection) : monograph]. Dnipropetrovsk : Hrani, 140 p. (in Ukrainian).
3. Bosak, O. (2010). Publichne upravlinnia yak nova model upravlinnia u derzhavnomu sektori [Public management as a new model of management in the public sector]. *Derzhavne upravlinnia: teoriia ta praktyka – Public administration: theory and practice*. No. 2. Retrieved from: <http://academy.gov.ua/ej/ej12/txts/10bozuds.pdf> (in Ukrainian).
4. Vlasova, N. (2019). Rehionalna spetsyfika sotsialnoho upravlinnia fizychnoiu kulturoiu i sportom (na prykladi Zaporizkoi oblasti) [Regional specificity of social management of physical culture and sports (on the example of Zaporizhzhia region)]. Candidate's thesis. Zaporizhzhia, 221 p. (in Ukrainian).
5. Halan, Ya. (2014). Porivnialnyi analiz fizychnoho rozvytku ta funktsionalnoho stanu sertsevo-sudynnoi i dykhalnoi system shkoliariv 13–14 rokiv iz silskoi mistsevosti y mista [Comparative analysis of physical development and functional state of the cardiovascular and respiratory systems of schoolchildren aged 13–14 from rural areas and cities]. *Fizychna aktyvnist, zdorovia i sport – Physical activity, health and sports*. No. 3(17). Pp. 19–26. (in Ukrainian).
6. Hladyr, O., Mytsyk, A. (2015). Problemy rozvytku fizychnoi kultury ta sportu u silskii mistsevosti [Problems of physical culture and sports development in rural areas]. *Materialy II Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii “Perspektyvy rozvytku suchasnoi nauky” – Materials of the 2nd International scientific and practical conference “Prospects for the development of modern science”* (Kyiv, May 7–8, 2015). Kyiv. Pp. 174–178. (in Ukrainian).
7. Dorofieieva, T. (2021a). Vymohy do systemy kontroliu yakosti nadannia naseleenni fizkulturno-sportyvnykh posluh [Requirements for the quality control system of providing physical culture and sports services to the population]. *Collection of scientific papers “SCIENTIA” with Proceedings of the I International scientific and theoretical conference “Interdisciplinary research: scientific horizons and perspectives”* (Vilnius, Republic of Lithuania, March 12, 2021). Vilnius : European Scientific Platform. Vol. 3. Pp. 86–96. (in Ukrainian).
8. Dorofieieva, T. (2021b). Opytuvannia yak vazhlyvyi aspekt u zaluchenni naseleennia hromad do zaniat fizychnoiu kulturoiu i sportom [Survey as an important aspect in involving the population of communities in physical education and sports]. *Proceedings of the 8th International Scientific and Practical Conference “Scientific Horizon in The Context of Social Crises”* (Tokyo, Japan, April 11–12, 2021). Tokyo : Otsuki Press. Pp. 651–661. (in Ukrainian).
9. Dorofieieva, T. (2021c). Problema zaluchennia molodi hromad do zaniat sportom z urakhuvanniam naiavnykh perevah osoby [The problem of involving the youth of communities in sports, taking into account the individual's existing advantages]. *Materialy III Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi onlain-konferentsii “Zdorovia, fizychno vykhovannia i sport: perspektyvy ta krashchi praktyky” – Materials of the 3rd International scientific and practical online conference “Health, physical education and sports: prospects and best practices”* (Kyiv, May 12–13, 2021) / ed. by O. Yarmoliuk. Kyiv : Borys Grinchenko Kyiv University. Pp. 47–52. (in Ukrainian).
10. Dorofieieva, T. (2021d). Risks and procedures of a quality management system implementation of physical culture and sports services in the communities. *Physical Education, Sport and Health Culture in Modern Society*. No. 1(53). Pp. 12–18. DOI: 10.29038/2220-7481-2021-01-12-18 (in English).